

B3 Produktion af kontrastive sætninger (reversible par)

Formål med opgaven:

Denne opgave er udviklet til personer, der har problemer med sætningsprocessering uden ordfindingsbesvær. Opgaverne har et særligt fokus på de roller, ordene/sætningerne har i sætningen. Formålet er at forbedre færdigheder i at tildele semantiske roller i argumentstrukturen og at forbedre færdigheder i at koble argumentstruktur og syntaktisk struktur i sætninger med neutral ordstilling (aktive sætninger).

Materialer:

Opgaven bruger billedpar, der illustrerer reversible situationer. Der er 13 billedpar. Billederne viser to personer, der udfører handlinger sammen. En komplet liste over sætningerne findes nedenfor.

Instruktioner:

Præsenter hvert par billeder efter tur. Det kan variere, om man ønsker, at grammatiske fejl skal være i fokus i undervisningen eller ej, og sådanne fejl bør kun korrigeres, hvis det er et af undervisningsmålene. Billederne kan bruges på forskellige måder:

- **B3a** Personen får præsenteret sætningerne til hvert billede skriftlig. Personen bliver derefter bedt om at identificere sætningskomponenterne ved at svare på "hv"-spørgsmål.

Personen skal pege på det billede, der passer til hver sætning. Når forståelsesopgaven er fuldført, fjernes sætningerne, og personen bliver bedt om at producere de to sætninger.

- **B3b** Personen får præsenteret ordene skriftligt i hver sætning. Personen skal så placere dem i korrekt rækkefølge og producere sætningerne til billedparret. Derefter kan man bede personen læse ordene højt.
- **B3c** Logopæden producerer den første sætning i parret og beder derefter personen om at producere den anden. Formålet er, at den første sætning skal hjælpe personen med at producere sin egen sætning.
- **B3d** Personen bliver bedt om at producere begge sætninger i parret. Hvis dette er vanskeligt, kan man bruge "hv"-spørgsmål til at støtte sætningsproduktionen.

Hvis det er svært at arrangere sætningskomponenterne, kan personen få præsenteret sætningsramme. Da sætningerne er reversible, kan brug af farvekodning være nyttigt.

Hvis skriftligt materiale skal bruges, skal logopæden fremstille det selv.

Ramme for sætninger, hvor verbet tager to argumenter:

I alle tilfælde er fokus i opgaverne at tydeliggøre komponenterne i sætningen. Når

ordene er produceret, bør logopæden derfor diskutere sætningsdelene. Dette kan gøres ved at tydeliggøre sætningsrammen:

For sætninger, hvor verbet tager to argumenter: HVEM + HVAD GØRES + HVEM. Det vil sige, hvem der udfører handlingen (f.eks. pigen), hvad vedkommende gør (f.eks. vasker) og hvem handlingen udføres mod (f.eks. drengen).

Feedback:

Hvis en passende sætning er genereret:

- Fortæl, at det er rigtigt.
- Tydeliggør komponenterne i sætningen og den rolle, hver komponent har i sætningen.

Hvis en ikke-passende sætning er genereret:

- Fortæl, at sætningen er forkert, og fremhæv de komponenter, der mangler.
- Hvis de komponenter, der er produceret, har den forkerte semantiske rolle, kan man diskutere "hvem gør hvad mod hvem?" med vægt på rollerne og den tilhørende syntaktiske struktur.
- Hvis årsagen til fejlene er ordmobiliseringsvanskeligheder, kan man give passende semantisk eller fonologisk prompt.

Eventuel scoring:

- Noter, om personen formår at producere ordene
- Noter, om personen forstår, at sætningerne består af forskellige komponenter, og om personen forstår, hvilke roller hver af komponenterne spiller i sætningen.

Liste over sætningspar

(ordnet alfabetisk efter verbet)

Manden bærer damen
Damen bærer manden   s 12

Manden krammer damen
Damen krammer manden   s 3

Manden kysser damen
Damen kysser manden   s 9

Pigen mader drengen
Drengen mader pigen   s 11

Pigen maler manden
Manden maler pigen   s 8

Drengen måler pigen
Pigen måler drengen   s 2

Manden skyder damen
Damen skyder manden   s 4

Pigen slår damen
Damen slår pigen   s 5

Damen sparker pigen
Pigen sparker damen   s 6

Pigen tegner manden
Manden tegner pigen   s 1

Pigen tørrer drengen
Drengen tørrer pigen   s 13

Drengen vasker pigen
Pigen vasker drengen   s 7

Drengen vejer pigen
Pigen vejer drengen   s 10